

Johan Poulsen av pallinum

Tey tíðindi koma úr tingingum, at Erl. Patursson frá lótingsins roðarapalli hevur røpt Viggo Kampmann, figgiarmálaráðharran, »bretskan agenten«, og at lótingsformaðurin ikki í fyrsta umfari — ikki fyrr enn langt aftaná, tá ið tingmaðurin Davidsen kravdi átalum — átaladi hetta.

Eg fari tí at spyrja: Kann Føroya lóting yvirfyri Føroya fólk og útheiminum forsvara, at lótingsformaðurin letur ein síðloysing nýta frekastu ókvæmsorð móti einum ráðherra úr Danmark, uttan átalum?

Hetta er størsta vanvirðing, ið enn er gjørd á Føroya lóting móti øðrum landi — einki eindomi í søguni.

Slíkt kunnu mentaðir og síðaðir Føroyingar ikki lata sita á sær.

polit.

Útvarpið

Útvarpsskráin 27. sept.—3. oktober.

Leygardagin 27. sept.:
kl. 1220—1250: Veður og tíðindi og tónleikur.
kl. 1830—1840: Veður og tíðindi.
kl. 1840—1900: Eitt sindur um útvarpsskránnu.
kl. 1900—1905: Leygarkvøldsynging.
— Ebba Hentze lesur yrkingina Heyst eftir J. H. O. Djurhuus.
kl. 1905—1930: Louis Zachariasen: Tingbøkur og teirra søguligi týðningur kl. 1930—2000: Tónleikur.

Sunnudagin 28. sept.:
kl. 1500—1645: Kvøðuljómar.
kl. 1650—1700: Veður og tíðindi.
kl. 1700—1800: Gudstenasta.
kl. 2100—2330: Dansiløg.

Mánadagin 29. sept.:
kl. 1220—1250: Veður og tíðindi og tónleikur.
kl. 1830—1915: Veður og tíðindi.
»Summaríð er liðið og heystið er komið á hálle.« — Grein eftir Niels á Botni, Nólsoy. Hákon Djurhuus lesur.

Týsdagin 30. sept.:
kl. 1220—1250: Veður og tíðindi og tónleikur.
kl. 1830—1915: Veður og tíðindi.
Grammofontolog. Th. P. Christiansen leggur til rættis.

Mikudagin 1. oktober:
kl. 1220—1250: Veður og tíðindi og tónleikur.
kl. 1830—1915: Veður og tíðindi.
Páll J. Nólsoy: Inngangur til Suðuroyar siglingarsøgu II.

Hósdagin 2. okt.:
kl. 1220—1250: Veður og tíðindi og tónleikur.
kl. 1830—1815: Veður og tíðindi.
E. A. Bjørk: Hagaleys jorð III. E. A. Bjørk og Eyðun Winther

Fríggjadagin 3. okt.:
kl. 1220—1250: Veður og tíðindi.
Úttanríkispolitisk evni.
kl. 1830—1915: Veður og tíðindi.
Lurtarar og tónleikur. Fraser Eysturoy

Viðmerking: Leygarkvøldið 27. sept. verður senditíðing styttri enn vanligt, frá kl. 1830—2000. Sunnukvøldið 28. september verður ein eynasendið frá kl. 2100 til kl. 2330.

Lívsrættur teirra ognarleysisu

Lika síðan 1929 hava javnaðarmenn stríðst fyri at hjálpa teimum ognarleysisu, traðarmönnum og húsmönnum til størri rættindi. Longu í 1929 settu javnaðarmenn fram uppskot um:

1. at allar traðir verða vefrafriðaðar.
2. at øll fáa javnbjóðis rætt til torvskurð.
3. at ikki einar: eigarmenninir, men eisini tey ognarleysisu skulu hava rætt til at gera sína stóðu galdandi í øllum landbúnaðarmálum.

Higartil hevur afturhaldið forða hesum rættvisiskrøvum.

Ognarleysisr! Fellið teir, ið vilja skerja tykkara rætt at liva her á landi! Fylkist mannliga um JAVNAÐAR-FLOKKIN!

Hvat vil tjóðveldi forkoma

Veidda Føroyinga undir Íslandi, Grønlandi og Føroyum hevur verið umleið 77.000 tons.

Íslendingar hava nú rikið okkum burtur frá veiðuleiðunum við Ísland, har vit árliga hava veitt um 25.000 tons. Eftir hava vit so Grønland og Føroyar.

Við loysingini missa vit Grønland og harvið Grønlandsveiðuna, ið er umleið 38.000 tons árliga.

So hava vit bara landgrunnin um Føroyar eftir, har veiðan er umleið 14.000 tons árliga.

Við einum 12 mila marki verður veiðunøgðin við Føroyar at hækka nakkað, men einki afturmóti tí, ið vit hava mist við, at vit eru ríkir burtur undan Íslandi og teimum 38.000 tonsunum, ið tjóðveldismenn vilja forkoma okkum í Grønlandi við loysingini.

Vildu fiskimanninum til lívs

Í 1940 var verkfall á fiskiflotanum. Fiskimenn kravdu prosentini hækkað frá 33 upp í 35 pst.

Javnaðarmenn settu tí fram uppskot um, at henda hækking skuldi gerast við lóg á tingi.

Fólkaflaksmenn bardust sum úlvur ímóti.

Tað eydnaðist tó javnaðarmönnum at vinna ein meiraltu til frama fyri krøvum fiskimanna.

Úrslitið varð, at prosentini hækkaðu úr 33 upp í 35.

Kann nakar fiskimaður velja fólkaflakkin, ið so miskunnarlest altíð er til reiðar at kveistra burtur øll ynski og øll krøv fiskimanna?

Eingin rættshandsi fiskimaður ger tað.

SOSIALISMAN — og EINANS SOSIALISMAN er teirra politikkur.

UNDIR ÓLØGUM

(Framhald.)

Arbeidarafjöldin á Tvoroyri fær sett á stovn stórt handils-ogfiskavirki. Arbeidaranna Trolaradrift.

Farin nokur ár um tredvuni harðnaði kreppan aftaná næstseinasta varðaldar-krigið.

Mangt virkið og handilshúsið fóru á heysin undir kreppuløgum. Millum hesi virki var J. Mortensens Eftf., p.f. J. Mortensonar virki var høvuðsvirkið á Tvoroyri og eitt hitt størsta í Føroyum — hevði verið hitt størsta.

Aftaná hetta húsangangsbúgv var Tvoroyri sum lamsligið.

Hitt stóra fiskaturkingararbeiðið stóðgæði. Tey mongu skipini hjá felaginum fóru av fjórðinum. Teir mongu handilsbygningarnir, har ið livið hevði út, fóru undir hamarin ... og hórðin fór í lās.

Hetta í sítitið Føroya størsta forrættingsvirki, ið sum ein veldug magnet hevði drigið menneskju alla staðni úr Føroyum til Tvoroyri — tað lá kvírt og deytt.

Tunnligt hevði verið við arbeiði eina langa tíð frammanundan. Tá ið so J. Mortensens forrættingsvirki ógna daglon gav meiri, kendist tað sum stóð deyðin í durðinum hjá tí arbeiðsleysa arbeidarahópnum.

Arbeidsmannafelagið »Fylking«, ið altíð hevur verið fyllt við skaparhuga, var ikki, hóast fátækt og harðliga kreppurakt, fallið í fát. Tað smæddist ikki at fara undir uppgávuna at fáa sett virki á stovn í staðin fyri tað farna. Peningurin var lítill, ið var tókur, skaltur 1400 kr. Men áreið var somikið stór.

Saman við fiskagutafelagnum E. F., ið átti 7000 kr., eydnaðist arbeidsmannafelagnum »Fylking« við dyggum stuðli frá danska fiskivinnubanknum, donsku stjórnini við Th. Stauning á odda og øðrum goðum donskum kreftum, sum

- KLAKKSVÍK Í DAG

Uppstillingarfundur. — Higartil hevur eingin uppstillingarfundur verið í Klakksvík. **Norðoyar javnaðarfelag** leggur fyrri í kvøld og verður heiti á allar línir felagsins um at mpta. Vit vísa annars til onnur fundarboð, har sagt verður frá tíð og stað. Limagjaldið er nýliga innkravt, og limatal felagsins er nú munandi størri enn nakrantíð áður. Frá hinum feløgnum er í løtuni einki at frætta; men eisini tey munnu fara at gera vart við seg rættuliga skjótt.

Tol, ið tala Eftir fólkatálinum eru Norðoyingar ov illa mannaðir á tingi, hvat valdømisvaldum monnum viðv. — Sum kunnugt verða einans 2 menn valdømisvaldir; men hitt stóra atkvøðuavlopið hevur gjørt, at Norðoyar hesi seinastu árinu altíð hava havt 4 menn á tingi. Niðanfyrir verður vist á, hvussu nøg fólki eru uppá hvønn valdømis tingmann í teimum ymisku valdømis-

Norðoya valdømi	2400
Eysturoyar valdømi	1675
Norðstreymoyar valdømi	1450
Vága valdømi	1325
Sandoyar valdømi	850
Suðuroyar valdømi	1550
Suðurstreymoyar valdømi	1825

2 lærarstovr við Klakksvíkar skúla eru lýst leyst. Frammanundan eru 21 lærarafólk við skúlan. Á hvørjum ári koma nú 100—120 børn í skúla. Meðan Sámal Petersen er í tingingum, røkir Óli Dahl skúlastjórastarvið. 2 vikur tóku við starvinum nú um dagarnar: Mikal Matras úr Klakksvík og Petur S. Rasmussen úr Havn.

Konfirmation. 5. oktober hevur Buch prestur, konfirmation í Klakksvíkar kirkju. Eini 30 børn ganga til.

Útróðurin. Teir stóru bátarnir gera allir til heyst- og vetrarútróðurin. Enn er eingin byrjaður. Smábátar finga vel í hesi vikuni. Fleiri finga upp ímóti 2000 pd. — ein einstakur 3700 pd.

Formannskifti. Síðan hetta sóknarstjórn tók við, hevur Óla J. Jacobsen røkt starvið sum frm. í byggingvæðini. Nú hevur hann lagt frá sær, og J. P. Vágshøj, sóknarstjórnslimur, tikið við aftur.

Ymist. — Í dag giftast í Klakksvík

Marjun Gudjonsson úr Klakksvík og Reidar Egholm, ættaður úr Havn.

Mikkjalsmessudag verður Herluf Thomsen, heilsulomaður, 50 ár.

Sjúkrakassin hevur sett Dalberg Johannezen úr Klakksvík til heimasjúkrasystur.

Á Brøður Olsens sleipstøð fær »Keldane nýggjan motor ísettan.

Fyrst í vikuni frættest frá Sjørðarberg. Vegna illveður hevði hann tá bert roynt tær lotur.

Polarstjórnan hevur verið inni við 650 tn. Skálanes við 899. Nakkur hevur eftir 2 tórum veitt 615 tn.

Klakksvíkar sjónleikarfelag hevur aðalfund í KÍ-húsinum í morgin.

Hentzar Ellingsgaard av Eiði er settur sum lærari á Viðareidi og Heri Smilli av Tvoroyri sum ferðalærari Haraldsund—Múla.

Tey ungu og løgmaður

Húsatrotið í Føroyum er ógliga stórt. Tey ungu, ið ætla sær at seta búgv, eru verri farin her heima, enn tey ungu í nokrum av grannalöndunum.

Bert tey múgvandi hava ráð at byggja. Hann, ið litið og einki eigur, er illa fyrrikomi.

Her á landi er atgongdin til lán sera ring. Lánini eru ovurðyr og so ólaglig, sum hugsað kann.

Í Danmark og Grønlandi kunnu fólk fáa laglig og óðyr lán at gjalda aftur eftir meir enn 60 árum.

Hetta kundu vit eisini fingið, men lögmaður framtíð ta ógerð, at hann yvir-tók øll búsitingarmál og harvið øll íkindi til somu lánmøguleikar sum í Danmark og Grønlandi.

Vit hava einki at takka landsstýris-flokknum fyri.

Lat okkum forkoma teimum hin 8. november!

UNDIR ÓLØGUM

konsuli V. Thygesen, at fáa sett ARBEIDARANNA TROLARADRIFT á stovn. Keyptir vóru bygningarnir hjá trotabúnum J. Mortensens Eftf. og trolarin Leivur Óssursson.

Strígið var at byrja við. Ymisk óhappini vóru við fiskiskapinum. Men trupuleikarnir vóru kortini ikki stórir, enn at teir vóru bastir.

A. T. mentist skjótt til størsta virkið á plássiinum. Fiskurin var turkaður og gav vel av arbeiði.

Undir krignum tók felagið seg stórliga fram, vann skuldina av sær og legði pening niður.

Men skip trutu meiri og meiri sum fleiri og fleiri av krígsávinum fóru burtur av. Fyri at flest møguligir fiskimenn kundu fáa lut í fortjenastuni við »Leivur Óssurson« var roynt so væl sum møgult at byta túrarnar millum teir. Men tað rakk so stutt. A. T. var tí noygt at spenna seg út at økja virki sitt við fleiri skipum og keypti skipini »Vestmann«, »Brínnes« og »Vørðunæ«, »Marite«, tað nýggja svenska skipið »Róane«, ein motorbát og saman við »Fylking« og kommununi keypti A. T. »Rankane«.

»Vørðunæ«, »Brínnes« og »Vestmannæ« vóru umbygd, finga nýggjar 250 hesta dieselmotorar og trol- og snurravæds- og linuspól.

Fleiri ræðulig óhapp raktu summi av skipunum, t. d. »Vørðunæ« og »Róane«, óhapp, ið kostaðu felagnum fleir hundrad túsund, um ikki milliónina fyri hvørt skipið.

Men felagið greiddi kortini vandarnar og vaks og mentist í hvarjum. Tað er ikki ov nógv sagt, at um ikki arbeidara-drifin A. T. var undir krignum, vildi arbeidarafjöldin á Tvoroyri fólkkomliga staðið á berum og verið noyðd at leitað burtur av plássiinum, tí tey gomlu virkini vóru farin niður í einki at kalla sum arbeiðsgevarar.

Burtur úr 1400 plus 7000 kr. var tað eydnað arbeidarafjöldin á Tvoroyri at upparbeida næststórta forrættings- og fiskavirki í Føroyum.

Av sonnum eitt fyrmyndandi bragd. Men hetta arbeidavirki mótti ongantíð bliðum tyði her á landi. Og tað gjørdi ongan mun, um tað vóru andstöðu menn, ið komu upp frá flatlöndum aftaná krígið ella tað vóru teir gomlu »borgarligu« her heima.

Óllum er í frískum minni, hvussu Erlendur Paturssonur í blaðnum 14. september í eini greinardó undir markinum »Suðurrpólin og Norðurrpólin« legðist á kroppin á A. T. sum tað var hin størsti privatkapitalistisk polypur heldur enn hitt mest igjøgnumfórda arbeidara og fiskimannavirki á andelsferundarlígi.

At tann maður, sum forði pennin í hesum laglynta áløpinum nú skal sita sum formaður í F. F. er annað av lagnunnar merkiligu skálkabrøgdum. Hvussu kann maður, ið so grimliga og fullur av óndum huga bardist ímóti hesum tí at kalla einasta stóra arbeidara- og fiskimannavirki, vera at líta á, um sjóarfallið verður at snúgvá sær í hansara persónligu og politisku interessum, meðan hann situr á odda fyri fiskimennin?

Sum dømi uppá, hvussu stóru beiskleikin var ímóti Arbeidaranna Trolaradrift, straks ið hon byrjaði, kann vera sipað til ta ferðina, tá ið trolarin Leivur Óssursson á fyrsta sinni skuldi leggja út á havið: »Nokur kertuljóstrut! Maður varð so sendur í ein handil har tætt við at keypa hesi. Men hann mátti koma aftur við ongum, tá ið hann ikki kundi gjalda ljósin við peninginum í hondini.

»Hetta arbeidavirki skal og einki hava við at gera.« fekk handilsmaðurin lagt aftrat stýranin av at lata ljósin.

So lítill samhugur var til steds frá teirri »borgarligu« síðuni at taka undir við arbeidaranna royndum at bjarga arbeiði og livsmegi til plássið, ið av lagnuni var rakt so ómetiliga hart!

(Framhald.)